

Goigs de Nostra Senyora de Bellvitja, venerada en lo terme de Hospitalet, bisbat de Barcelona

L'Hospitalet de Llobregat

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Ermita de Bellvitge

Coordenades:

Latitud: 41.34743
Longitud: 2.10969
UTM Est (X): 425518
UTM Nord (Y): 4577709

Classificació

Número de fitxa: 08101 - 404
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVII-XX
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: publicat
Protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Religios
Titularitat: Pública
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dt., 23/01/2018 - 01:00

Descripció

Goig de Nostra Senyora de Bellvitja, venerada en lo terme de Hospitalét, Bisbat de Barcelona; los ofereix als Devots un Religios Franciscano.

El text comprèn onze estrofes i la tornada. L'autor coneix perfectament el tema marià de Bellvitge tan en l'aspecte històric com místic o topogràfic; i diu així:

Mare de Deu humanát, / y dels Homens Protectora: / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Lo Hospitalét, Terme rich, / te per ditxa principál / lo tenir baix son abrich / lo deposit Celestial / de vostra Imatge, que adora / ab amor molt inflamát. / En Bellvitja, gran Senyora, mostraunos vostra pietát. / En altre temps una Estrella / prop del Bou vos descubrí: / mes de vostra Imatge bella / lo Bou mostras doná aquí: / vos saludá la Pastora / en Tauro Sol agraciát. / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Bellvitg se deya'l Terreno, / hont fou trobada la Imatge; / així dit per tant ameno / Bella vista, ó Bell viatge: / cada epiteto millora, / sent Vos lo Significát. / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Aquells antichs Catalans, / (ó sempre devót país!) / vinguda Vos á sas mans, / Temple os feren de improvís: / Mes la guerra lo desflora, / segons diu la antiguedát. / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Situada com estáu / entre Arboledas frondosas, / ben clarament nos mostráu / timbres, y prenas gloriosas. / Sou Planta reformadora / del fruyt del ARbre vedát. / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Sou Vara de aquella flor, / que á tot mal olor anula; / Terra de Forment millor, / sens blat orb, jull, ni cogula. / Lo Talp, y la Serp traydora / hi tenen lo pas tancát. // En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Qual podrá ser lo Pagés, / que á Vos no sia devót; / quant molt notori li es, / que lo Fruyt de Vos ve tot? / Per ser Vos mereixedroa, / plu en temps de sequeadát. / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Barcelona per tot mal / remey te en Vos, Reyna pia, / lo carrer del Hospital / ho canta ab la Espasería; / puix sent Vos la Intercessora, / de pesta se han preservát. / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. / Molts, que vingueren ploránt / á Bellvitja en cas sabút, / que sèn han tornát cantánt / ab lo favor, y salut: / bon despaig logra en tot hora, / qui ve ab fé, y humilitat. // En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. /

En professó de Prgarias se ajustará la posada seguent.

Lo Hospitalét, y Marina / á vostras plantas postráts / demanám, Reyna divina, perdó de nostres pecats; / y quéns miréu Protectora / en nostra necessitat // En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát. /

Mare de Deu humanát, / y dels Homens Protectora: / En Bellvitja, gran Senyora, / mostraunos vostra pietát.

v. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix

r. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Concede nos famulos tuos, quaesumus, Domine Deus, perpetua mentis, corporis sanitate gaudere ; gloriosa Beatae semper Virginis intercessione, á praesenti liberari tristitia, aeterna perflui laetitia.

Ne despicias, Omnipotens Deus, Populum tuum in necessitate clamantem, sed propter gloriam Nominis tui tribulatis succurre placatus. Per Christum Dominum nostrum. Amen

Barc. En la Estampa de Manuel Texéro, Porta Ferrisa.

Observacions:

Per primera vegada també en un dels goigs dedicats a la Mare de Déu de Bellvitge, se cita la pietosa llegenda de la presència d'una estrella en el descobriment de la santa imatge: En altre temps una estrella / prop del Bou vos descubrí.../ .

A continuació fa uns breus comentaris en referència a l'origen del nom de Bellvitge i l'entorn on es troba situat el santuari: Situada com estáu / entre arboledas frondosas.../

Exalta també els privilegis divins de la Mare de Déu: Sou Planta reformadora / del Fruyt del Arbre Vedat/ Sou Vara d'aquella Flor, / que á tot mal olor anul-la;/ (...) Per ser Vos mereixedora / plu en

temps de sequedat/.

En la devoció popular hospitalenca no s'invoca la protecció de Santa Maria de Bellvitge contra la pesta com sí que es fa ens els goigs barcelonins. És per això que l'autor del goig comprèn en el seu escrit tres dels llocs on la Mare de Déu de Bellvitge era venerada a Barcelona: Barcelona per tot mal / remey te en Vos, Reyna pia, / lo carrer del Hospital / ho canta amb la Espasería.../.

La imatge i les decoracions del goig són obra de Pau Campins. Un gravat central senzill però molt ben executat, amb dues gerres florides a cada costat i una orla d'emmarcament del goig.

Història

Els goigs són cançons populars o poesies de caire religiós, adreçades als sants, les santes, la Mare de Déu o Crist. Tradicionalment es canten en les festivitats religioses. Acostumen a tenir dues parts: a la primera s'explica la vida, miracles i martiri del sant; mentre que a la segona se li fan peticions de protecció per a la comunitat.

La tradició dels goigs té els seus orígens en la representació dels misteris medievals. La primera vegada que es troba documentada la paraula goigs és a la Crònica de Ramon Muntaner (1325-1328), on consta que ja se'n cantaven, i el primer text conegut de goigs són els Goigs de Nostra Dona, conservats al manuscrit del Llibre vermell de Montserrat (de final del segle XIV). Els gremis i confraries, especialment la del Roser, popularitzen els goigs dels seus patrons respectius. Malgrat tot, els goigs tal i com els coneixem i que es canten actualment, cal situar-la a partir de la determinació del Concili de Trento (1545-1563), per potenciar la pietat popular a través d'aquest tipus de manifestacions litúrgiques. El gran moment de creació dels goigs fou el segle XVII, quan totes les esglésies parroquials, així com les capelles i capelletes més petites foren dotades d'aquestes manifestacions. Es desconeix el creador de la lletra i la música dels goigs, però quasi bé tots foren editats per impremta durant les primeres dècades del segle XX, i les músiques foren recompostes i arranades també durant aquest període.

Bibliografia

VIVES i SABATÉ, Ricard (1972). L'Ermite de Bellvitge i els seus goigs. Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat.

GOIGS DE NOS-
DE BELLVIÇA, VE-
TERNE DE HOSPITALÈT,
los ofercic als Devots

TRA SENYORA
NERADA EN LO
BIERÀT DE BARCELONA;
un Religios Franciscano.

Mare de Deu humanat,
y dels Homens Protectora:
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
Lo Hospitalèt, Terme rich,
te per ditxa principil
lo tenir baix son abrich
lo deposit Celestial
de vostra Image, que adora
ab amor molt inflamit.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
En altre temps una Estrella
prop del Bou vos descubrit
mes de vostra Image bella
lo Bou mostra donat aquit
vos saludà la Pastora
en Tauro Sol agraciat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
En altre temps una Estrella
prop del Bou vos descubrit
mes de vostra Image bella
lo Bou mostra donat aquit
vos saludà la Pastora
en Tauro Sol agraciat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
En altre temps una Estrella
prop del Bou vos descubrit
mes de vostra Image bella
lo Bou mostra donat aquit
vos saludà la Pastora
en Tauro Sol agraciat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.

vinguda Vos á sas mans,
Temple os feren de improvis:
Mes la guerra lo destora,
segons diu la antiguetat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
Situada com estáu
entre Arboledas frondosas,
ben clarament nos mostráu
timbres, y prendas gloriosas.
Sou Planta reformadora
del fruyt d'l Arbre vedat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
Sou Vara de aquella Flor,
que á tot mal elor anula;
Terra de Forment millera,
sens blat orb, jull, ni cogula:
Lo Talp, y la Serp traydora
hi tenen lo pas tancat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
Qual podrà ser lo Pagé,
que á Vos no sia devot;
quant molt notori li es,
que lo Fruyt de Vos ve tott
Per ser Vos misericordosa,
plau en temps de sequedat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.

Barcelona per tot mal
remey te en Vos, Reyna pia,
lo carrer del Hospital
ho canta ab la Espasaria;
puix sent Vos la Intercessora,
de pesta se han preservat.
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.
Molts, que vingueren plorant
á Bellviça en cas subit,
que s'en han tornat cantant
ab lo favor, y salut:
bon despaig logra en tot hora,
qui ve ab fé, y humilitat.
En Bellviça, &c.

En professó de Pregarias se ajuntarà la passada següent.

Lo Hospitalèt, y Marina
á vosras plantas postrats,
demandam, Reyna divina,
perdó de nostres peccats,
y quofa mitja Protectora
en nostra necessitat.
En Bellviça, &c.

TORNADA.

Mare de Deu humanat,
y dels Homens Protectora:
En Bellviça, gran Senyora,
mostrauos vostra pietat.

O REMUS.

*Concede nos famulos tuos, quasumus, Domine Deus, perpetua mentis, & corporis sanitate gaude-
rez; & gloriosa Beata Mariae semper Virginis intercessione, á presentis liberari tristitia, &
aeterna perfici laetitia.*

*N. E. despicias, Omnipotens Deus, Populum tuum in necessitate clamantem, sed propter gloriam
Nominis tui tribulatis succurre placatus, Per Christum Dominum nostrum. b. Amen.*

Barc. En la Estampa de Manuel Texero, Porta Ferrisa.

Mare de Déu humanal,
i dels homes protectora:
A Bellvitge, gran Senyora
mostreu-nos vostra pietat.

L'Hospitalet, terme ric,
té per dita principal
el tenir baix son abric
el depòsit celestial
de vostra imatge, que adora
amb amor molt inflammat.
A Bellvitge...

Bellvitge es deia el terror,
on fou trobada la imatge;
dit amb llenguatge planer
Bella vista, o Bell viatge:
quan el viatger us implora
en sortir de la ciutat.
A Bellvitge...

Situada com esten
entre una arbrada frondosa
ben clarament us mostreu
Verge i Mare bondadosa.
Sou planta reformatora
del fruit de l'arbre vedat.
A Bellvitge...

Sou vara d'aquella flor,
que tot mal olor anul·la;
terra de forment millor,
sens blat orb, jull, ni cogulla:

El talp, i la serp traïdora
hi tenen el pas tancat.
A Bellvitge...

I quin seria aquell pagès,
que de Vós no fóra devot;
quan molt notori li és,
que el fruit de Vós li ve tot;
per ser Vós mereixedora,
d'assonar el sec sembrat.
A Bellvitge...

Barcelona per tot mal
remei té en Vós, reina pia,
el carrer de l'Hospital
ho canta amb l'Espasera;
puix sent Vós la intercessora,
de pesta s'ha preservat.
A Bellvitge...

Molta que vingueren plorant
a Bellvitge és cas sabut
que se'n anant cantant
amb el favor i salut:
puix socorreu a tothora,
qui ve amb fe i humilitat.
A Bellvitge...

Mare de Déu humanal,
i dels homes protectora:
A Bellvitge, gran Senyora
mostreu-nos vostra pietat.

V/. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.

R/. Ut digni efficiemur promissionibus Christi.

OREMUS.

Concede nos famulos tuos, quæsemus, Domine Deus, perpetua mentis, et corporis sanitate gaudere, et gloriosa Beatae Mariae semper Virginis intercessione, a praesenti liberari tristitia, et aeterna perfrui laetitia.

Ne despicias, Omnipotens deus, Populum tuum in necessitate clementem, ser proptem gloriam Nominis tui tribulatis succurre placatus. Per Christum Dominum nostrum. R/. Amen.